

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3281/2017. (XI. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.337/2016/7-I. számú ítélete, illetve a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 294. § (1) bekezdés *f*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó nonprofit gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) 2017. február 14-én jogi képviselővel (dr. Kovács Előd; 1065 Budapest, Andrassy út 6. II/4.) eljárva, a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amit az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására 2017. április 6-án kiegészített.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 294. § (1) bekezdés *f*) pontja, a Kúria Mfv.I.10.337/2016/7-I. számú ítélete, illetve és az annak alapjául szolgáló Nyíregyházi Törvényszék 4.Mf.21.189/2015/6. számú ítélete és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.125/2013/39. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2013. március 5-én azonnali hatályú felmondással megszüntette az egyik alkalmazottjának (a továbbiakban: munkavállaló) a munkaviszonyát. A munkavállalót a felmondás időpontjáig határozatlan idejű munkaviszonyban, vezető raktáros munkakörben alkalmazta. A munkavállalót az indítványozó öttagú felügyelőbizottsága tagjának is megválasztották, emellett a munkavállaló tagja volt Kótaj Község Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) képviselő-testületének is.
- [4] Az azonnali hatályú felmondás indokolása szerint a munkavállaló 2013. február 5-től kezdődően betegség miatt keresőképtelen volt, emiatt az indítványozónál munkavégzésre nem jelentkezett. Azonban 2013. március 1-jén munkaidőben felügyelőbizottsági tagként iratbetekintést kért az indítványozónál. Ezen túl 2013. március 4-én az is az indítványozó tudomására jutott, hogy a munkavállaló 2013. február 19-én részt vett az önkormányzat képviselő-testületének ülésén is. Mindezekből az indítványozó számára nyilvánvalóvá vált, hogy a munkavállaló nem keresőképtelen, megjelenési, rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségét folyamatosan megsértette, ami súlyos kötelezettségszegésnek minősül, és megalapozza az azonnali hatályú felmondást.
- [5] A munkavállaló felmondását megelőzően, 2013. március 1-jén a munkáltatónál iratbetekintési céllal tett látogatása előtt a Nyíregyházi Nyomozó Ügyészségen feljelentést tett az indítványozó ügyvezetője és más személy ellen.
- [6] A munkavállalót munkaviszonyának megszüntetésére tekintettel Nyíregyháza Megyei Jogú Város polgármestere 2013. március 6-án kelt határozatával visszahívta felügyelőbizottsági tagságából. A polgármester 2013. március 27-én kelt másik határozatával a többi felügyelőbizottsági tagot is visszahívta, és az indítványozó gazdasági társaság alapító okiratának módosításáról rendelkezett, miszerint a felügyelőbizottság létszámát 3 főben állapította meg.
- [7] A munkavállaló kérésére munkaviszonya megszűnését követően háziorvosa igazolást adott ki, melyben igazolta, hogy a munkavállaló a háziorvos tudomásával és hozzájárulásával hagyta el ügyintézés céljából lakhelyét 2013. február 19-én délután és 2013. március 1-jén délelőtt.

- [8] 1.2. A munkavállaló munkaügyi bírósághoz fordult, keresetében munkaviszonyának helyreállítását és elmaradt jövedelem címén kártérítésként elmaradt munkabére, felügyelőbizottsági tiszteletdíja, cafetéria juttatás megfizetését kérte kamatokkal növelt összegben.
- [9] A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével kötelezte az indítványozót, hogy a munkavállaló jogellenesen megszüntetett munkaviszonyát vezető raktáros munkakörben állítsa helyre és korábbi munkaszerződésének megfelelően, változatlan feltételekkel foglalkoztassa. Ezen kívül az elmaradt munkabér, cafetéria juttatás és felügyelőbizottsági tiszteletdíj megfizetéséről is rendelkezett. Ítélete indokolásában a bíróság megállapította, hogy a munkavállaló munkából való távolmaradása jogszerű okát – betegsége miatti keresőképtelenségét – megfelelően igazolta az indítványozó felé, a munkavállaló táppénzes állománya jogszerű és indokolt volt, így rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettsége nem volt. Ezért valótlannak minősítette az azonnali hatályú felmondás azon indokolását, hogy a munkavállaló nem volt keresőképtelen beteg, és munkavégzési kötelezettségének eleget kellett volna tennie. Azt is rögzítette az ítéletben, hogy a táppénzes állomány időszakában az indítványozó nem kifogásolta a munkavállaló keresőképtelen állapotát, felügyeleti szervnél ellenkező tény megállapítására irányuló hatósági eljárást nem kezdeményezett.
- [10] 1.3. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Nyíregyházi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság ítélete indokolásában rámutatott, hogy a munkavállaló által rövid időtartamokban végzett ügyintézési tevékenységből okszerűen nem következik, hogy rendelkezett a raktárosi munkakörének napi 8 órában történő ellátásához szükséges munkaképességgel.
- [11] 1.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria az elsőfokú ítéletet a felügyelőbizottsági tiszteletdíjra vonatkozó részében megváltoztatta (a megítélt összeget 50 000 forintra mérsékelte), a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott további rendelkezéseit hatályukban fenntartotta. A Kúria ítéletében megállapította, hogy az indítványozó alappal hivatkozott arra, hogy az Mt. 294. § (1) bekezdés *f*) pontja alapján a felügyelőbizottsági tagsági tevékenység ellátására irányuló jogviszony munkavégzésre irányuló jogviszony, de téves azon következtetése, hogy ebből következően „egyenrangú” a munkaviszonnyal.
- [12] 1.5. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmére hivatkozva.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy, a Kúria ítélete sérti az indokolt bírói döntéshez való jogát, mert nem adott számot arról, hogy milyen szempontokat vett figyelembe, amikor azt állította, hogy a felügyelőbizottsági tagság nem egyenlő a munkaviszonnyal. Sérelmezte azt is, hogy az eljáró bíróságok perdöntő bizonyítékul fogadták el a munkavállaló által csatolt, a munkaviszony megszüntetését követően a háziorvostól kért igazolást, annak alaki és tartalmi hiányossága ellenére.
- [14] Az Mt. támadott rendelkezésével összefüggésben előadta, hogy az nem kellően pontos a tekintetben, hogy mi minősül munkaviszonnyal, illetve munkavégzésre irányuló jogviszonnyal, és ezzel sérti az állampolgároknak a tisztességes eljáráshoz való jogát, és ezen keresztül csorbítja a személyek jogállamiságba vetett bizalmát.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára alapozza. Az Abtv. hivatkozott szakaszai alapján az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán, illetve az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] A Kúria ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [18] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [19] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [20] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást

tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá az alaptörvény-ellenesnek tartott jogszabályi rendelkezést, illetve a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri azok megsemmisítését, illetve részben tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés és a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

- [21] 3. Az indítványozó az Mt. 294. § (1) bekezdés *f*) pontjának alaptörvény-ellenességét alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem támasztotta alá, az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ezen részében az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontjában foglaltaknak nem felel meg.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Abtv. 27. § szerinti részét vizsgálta az alkotmányjogi panasznak. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság tartalmi követelményei alapján azt vizsgálta jelen ügyben, hogy a Kúria jogértelmezése felveti-e annak lehetőségét, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló módon alaptörvény-ellenes, illetve hogy e jogértelmezés kapcsán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről van-e szó.
- [23] 4.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy a Kúria ítélete sérti az indokolt bírói döntéshez való jogát, mert nem adott számot arról, hogy milyen szempontokat vett figyelembe, amikor azt állította, hogy a felügyelőbizottsági tagság nem egyenlő a munkaviszonnyal. Az indítványozó szerint a bíróságnak nincs mérlegelési joga azzal kapcsolatban, hogy mi minősül munkavégzésre irányuló jogviszonynak.
- [24] A Kúria ítélete indokolásában a vitatott megállapításával az indítványozó azon állítására reagált, miszerint abból, hogy a munkavállaló felügyelőbizottsági tagként megjelent, az következik, hogy munkavégzésre képes állapotban volt. Ezzel összefüggésben rámutatott, hogy a felülvizsgált per tárgya nem a munkavállaló felügyelőbizottsági tagsági jogviszonya (sem a helyi önkormányzati képviselői megbízatása), hanem a vezető raktáros munkakörben az indítványozónál fennálló munkaviszonyának azonnali hatályú megszüntetése volt.
- [25] Az indítvány alapján az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Mt. 294. § (1) bekezdése a törvény értelmező rendelkezéseit tartalmazza. Az *f*) pont alapján munkavégzésre irányuló jogviszony: a munkaviszony, a munkavégzési kötelezettséggel járó szövetkezeti tagsági viszony, a vállalkozási és megbízási szerződés, a gazdasági társaság vezető tisztségviselői vagy felügyelő bizottsági tagsági tevékenység ellátására irányuló jogviszony és az egyéni vállalkozás. A munkavégzésre irányuló jogviszony mint gyűjtőfogalom körében a munkaviszony mellett olyan tevékenységek kifejtésére irányuló jogviszonyok szerepelnek, amelyek a munkavégzéshez hasonló, azzal rokonítható tevékenységek. Ezen túlmenően azonban az összes egyéb, az értelmező rendelkezésben felsorolt jogviszony a munkaviszonytól eltérő jogi jellemzőkkel és rendeltetéssel bír. A munkavégzésre irányuló jogviszony fogalmának az Mt. alkalmazásakor kizárólag a versenytilalmi megállapodás (228. §) szabályozása körében van jelentősége, amit azonban az alapul fekvő bírósági eljárásokban a bíróságoknak nem kellett alkalmazniuk és értelmezniük.
- [26] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint fentiekből következően az indítványozó alkotmányjogi panaszának lényegében a kifogásolt ítéletek szakjogi kérdésekben (nevezetesen a keresőképtelenség megállapítása és a háziiorvosi igazolás mint bizonyíték bírói mérlegelésének és értékelésének kérdésében) való felülvizsgálatára és megváltoztatására irányul, és nem alkotmányossági szempontú vizsgálatára. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel” {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [27] 5. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a kúriai ítélet (és az annak alapjául szolgáló ítéletek) alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.

[28] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 17.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/528/2017.

